

GESPREK MET DE ANDER

Gesprek met de Ander

Mikhaïl Naimy

Rozekruis Pers - Haarlem

Oorspronkelijke Arabische titel: **نحوى الغروب**, 1973

Nağwā-l-gurūb

© Nadeem Naimy

Vertaald uit het Duits: *Zwiesgespräch beim
Sonnenuntergang*. Walter-Verlag, Olten, 2. Aufl. 1994

Vertaling: Marijke Kaniok

Omslag en layout: Ivar Hamelink

ISBN 90 6732 293 8

© 2003 Nederlandse vertaling: Stichting Rozekruis Pers,
Haarlem

Inhoud

Duizenden wonderen	11
De symfonie van de aarde	14
Tussen spreken en zwijgen	17
De wonderbaarlijke schatkist	19
Fantasie vult de kruik van mijn ziel	27
Het schitterende licht van de intuïtie	30
De wil van de wetende en onwetende mens	34
Afspraak met de dood	39
De prachtige menselijke tempel	43
Wat geschreven staat, blijft!	47
Tot ik alleen nog maar geest ben	53
Het heldere gelaat van mijn leven	56
Wij tiranniseren onszelf	60
Spelonken van de duisternis	67
Het altaar van het geld	73
De menselijke betrekkingen	79
De macht van de liefde	85
Denken alleen is niet genoeg	92
Hoogtepunten en dieptepunten	97
Leven is liefde	99
Een zachte hand	102

Woord vooraf

‘Wrijft uw ogen uit en weest wakker! Want ge zijt meer dan de aarde. Uw bestemming is meer dan te leven en te sterven en overvloedig voedsel te verschaffen aan de immer hongerige kaken van de dood. Uw bestemming is vrij te zijn van leven en van sterven, van hemel en hel en alle elkaar bestrijdende tegenstellingen die tot de dualiteit behoren.’

Dit zijn woorden die Mirdad spreekt in *Het Boek van Mirdad*, geschreven door de Libanese schrijver/dichter Mikhaïl Naimy, dat in het jaar 1960 vanuit een Engelse vertaling bij de Rozekruis Pers werd uitgegeven, en inmiddels aan de 3e druk toe is. Naimy vond voor *Het Boek van Mirdad* een unieke, zeer geïnspireerde vorm om een roep, een boodschap aan de mensen te brengen – helder, confronterend en vol wijsheid.

In het begin van zijn literaire leven was Naimy bevriend met een groep Arabische en Libanese schrijvers, waaronder Kahlil Gibran. Gibran geeft in een van zijn vele brieven aan Naimy blijk van zijn bewondering voor de wijze waarop Naimy het poëtische werk van anderen recenseert. Hij zegt onder andere: ‘Meesha, als je hart niet verbonden zou zijn met de taak die poëzie heeft, zou je de poëtische ervaringen van anderen niet hebben kunnen ontdekken. Wanneer je zelf niet een lange wandeling in de tuin van de poëzie had gemaakt, zou je niet in opstand zijn gekomen tegen hen die alleen de donkere, nauwe paden van ritme en rijm bewandelen.’ Het ‘gesprek’ dat Naimy vele, vele jaren later, toen hij reeds 83 jaar was, in dit boekje voert, heeft hij in een poëtische vorm gegoten: wilde zijn ziel misschien liever

zingen dan spreken....? Al spoedig bemerkt de lezer dat het gaat om een soort van balans opmaken over het leven in de vorm van een innerlijk gevoerd gesprek.

Naimy staat zeer bewogen in het leven, hij worstelt met de voorstelling 'dood' en hij klaagt de wetmatigheid van het kortstondige leven aan. Vele levensuitingen en menselijke hoedanigheden verontrusten zijn innerlijk. Deze verontrusting wordt zó hevig, dat rede, verstand en gevoel het niet meer kunnen dragen. Op dit punt van het gesprek, op dit cruciale moment van niet-meer-verder-weten, en geen oplossing vindend op het niveau waar de worsteling plaatsvindt en de aanklacht vandaan komt, is er plaats voor deemoed. Dan kan het Andere, het ziele-aanzicht in de mens zijn suggesties als Inzicht mededelen.

Dat is als het ware het 'antwoord' in de innerlijke dialoog: Inzicht. Alles speelt zich in de mens zelf af. Het constateren, de aanklacht, de verontrusting, het oordeel, de opstandigheid..., maar ook het stilvallen van dit alles, waardoor een open ruimte geschapen wordt voor Inzicht.

Naimy voert ons uit de verontrusting tot een Inzicht dat uiteindelijk voert tot de Liefde. In *Het Boek van Mirdad* zegt hij: *'Wij leven opdat we zullen leren lief te hebben. Wij hebben lief opdat we zullen leren te leven. Geen andere les wordt van de mens gevraagd.....De liefde die een deel van het geheel uitsluit, veroordeelt zichzelf tot smart... Zolang gij door liefde smart lijdt, hebt ge uw ware zelf niet gevonden, noch de gouden sleutel der Liefde. Omdat ge een kortstondig zelf liefhebt, is ook uw liefde kortstondig.'*

Hoogtepunt in het voor uw liggende boekje is dan ook het 'Hooglied' van de Liefde – de totale overgave aan

Gods Wil. Zonder deze zelfovergave kan de mens nimmer tot een wezenlijke verandering en vernieuwing komen. Want Liefde behoort niet toe aan het domein van de dualiteit. In die zin zou van dit boekje gezegd kunnen worden: het voert de lezer tot de verontrusting. Wie verontrust is, wordt geroepen tot levensverandering – wie door Inzicht verandert, zal – het kán niet anders – door de Liefde totaal vernieuwd worden.

Rozekruis Pers

DUIZENDEN WONDEREN

Sinds ik de schoot van mijn moeder verlaten heb,
tot het uur waarin mijn zon zal ondergaan
omgeven Uw wonderen mij, o God.
En zelfs het kleinste van deze wonderen is zo groot
dat het menselijke verstand
het niet kan bevatten -
onvermoed en onvoorstelbaar,
met geen penseel te schilderen,
met geen pen te beschrijven,
en er is geen tong die het vertellen kan.
Temidden van al deze wonderen
word ik - zelfvergeten - stil...
en zo peinzend komt het mij voor
dat ik zelf het grootste van alle wonderen ben.

Telkens als ik mijn ogen of mijn mond
open of sluit,
ontmoet ik duizend wonderen;
ik voed mij ermee
en ik les mijn dorst ermee,
met wonderen kleed ik mij
en over duizend wonderen loop ik,
met wonderen ga ik slapen
en temidden van wonderen ontwaak ik.
Mijn ziel is een wonder
en ook mijn bloed,
ja iedere cel van mijn lichaam.
En het allerwonderbaarlijkste

zijn de cellen in mijn brein,
waar al drieëntachtig jaar lang
de sporen van mijn leven zich hebben ingeprent.

Ik heb geen idee bedacht,
geen droom gedroomd,
geen plan gesmeed,
geen schilderij bekeken,
geen stem beluisterd,
geen spijs geproefd,
geen ding gevoeld,
geen geur genoten
en geen woord gesproken
zonder dat het zich inprentte
in deze wonderbaarlijke cellen.
O, wonderbaarlijk bent U, mijn God
en wonderbaarlijk ben ik!
In Uw grenzeloze ruimte
zijn talloze manen, zonnen en sterrenstelsels -
hun afstanden, omvang en inhoud zijn onmetelijk
evenals de banen die zij beschrijven.
Er zijn er die om hun eigen as draaien,
andere cirkelen om elkaar.
Maar alle bewegen ze met een ongelooflijke snelheid,
zonder dat ze met elkaar botsen
of elkaar de weg versperren.
Ze wentelen en draaien
al miljoenen jaren
en ze zullen blijven ronddraaien,
nog miljoenen jaren
zonder uit hun baan te raken

en zonder moe te worden.
En terwijl ze ronddraaien, zingen ze.
Maar mijn afgestompte gehoor
verneemt niet hun gezang,
want er zijn te veel stemmen
die zich aan mij opdringen.
Alleen mijn ziel luistert naar hun gezang
en verheugt zich.

DE SYMFONIE VAN DE AARDE

En temidden van al deze manen, zonnen en sterren,
is er één bol die aarde wordt genoemd,
en U hebt haar tot woning gemaakt, o mijn God,
voor mij en mijn soortgenoten
en voor talloze andere levende wezens:
voor planten en insecten,
vogels en andere dieren.

U hebt ze geschapen
in verschillende soorten, verschillende geslachten,
die in menig opzicht op elkaar lijken
en elkaar aantrekken,
maar veelal ook van elkaar verschillen
en elkaar afstoten.

Alle zijn ze, zonder uitzondering
- van de kleinste tot de grootste -
een vreugde voor het oog en de zinnen,
voor onze waarneming en fantasie.

U hebt de aarde een grootse en
onvoorstelbare pracht gegeven,
met bergen, rivieren en zeeën
en U hebt dag en nacht ingesteld
en seizoenen die elkaar opvolgen,
ieder jaar opnieuw.

U hebt de aarde versierd
met het blauwe firmament -
nu eens glanzend als een spiegel,
dan weer gesluierd
met wolken en nevels.

U hebt deze aarde vervuld
met verrukkelijke stemmen,
die uit de mond van haar bewoners klinken
- Adams zonen of andere levende wezens -
en U hebt deze stemmen in harmonie gebracht
zodat ze een geweldige symfonie vormen,
het is de symfonie van de aarde.
U hebt deze aarde getooid
met talrijke vormen en kleuren,
die oog en hart verblijden
en U hebt haar gevuld
met duizenden geuren.

U hebt haar gelaat met licht gewassen
en haar schoot met vuur gevuld,
dat soms gloeiend omhoog borrelt.
U hebt haar de wind gestuurd
die haar op de lange weg begeleidt;
soms zingen de winden zachte liederen,
soms brullen en huilen ze.
En omdat ik op aarde leef,
wentel ik onophoudelijk met haar mee,
onmerkbaar,
ja, het lijkt wel of mijn huis
een onneembare vesting is,
het centrum van de aarde
of van het hele universum.

Uw aarde is prachtig, o God,
en alles wat door haar omsloten wordt:
van het kleinste atoom, de kleinste mug

tot en met de grootste olifant of walvis,
van zandkorrel en waterdruppel
tot en met de hoogste bergen en de grootste oceaan,
van de onopvallendste plant
tot de prachtigste ceder.
En het wonderbaarlijkste
van alle wonderen der aarde
zijn de instincten
die U haar bewoners geschonken hebt;
dankzij de instincten kunnen ze zorgen voor alles
wat ze nodig hebben om te leven,
weten ze waar, hoe en wanneer ze het moeten vinden;
de instincten onderhouden het leven en geven het door,
zodat het leven op aarde niet uitsterft;
door hun instinct weten de bewoners
hoe ze zich moeten verdedigen,
hoe ze hun vrouwen, kinderen en bezit
moeten beschermen,
en ze lezen in het boek van nacht en dag
wanneer ze moeten werken of rusten,
slapen of opstaan.
En in het boek der seizoenen lezen ze
waar ze heen moeten gaan
en zich vestigen.

TUSSEN SPREKEN EN ZWIJGEN

Mij en mijn soortgenoten hebt U bovendien
met gaven begiftigd,
ver uitstijgend boven het instinct:
met spraak en verstand,
met fantasie, invoelingsvermogen en wil,
met kennis van goed en kwaad.
Dit zijn de bronnen van mijn geluk
maar ook van mijn verdriet.
Door taal communiceer ik met mijn medemensen,
en door taal ontstaan de misverstanden.
Hoe vaak bestrijden we elkaar
en gaan daarmee zo ver
dat we bloed vergieten,
elkaars huizen vernietigen,
onze vrouwen tot weduwen,
onze kinderen tot wezen
en de aarde onvruchtbaar maken.
Taal is een tweesnijdend zwaard
met een helende en een delende snede
- soms als koppelteken
en soms als scheidingsteken -
of een mengsel uit honing en alsem.
Mijn woorden strooien bloemen
op de weg der geliefden
of zaaien haat
als een verterend vuur.
Met woorden zing ik
en met woorden klaag ik mijn leed.

Met woorden bid ik
en met woorden strijd ik.
Met woorden, Heer, stort ik mijn hart voor U uit
en met woorden verwijder ik mij van U.
Met woorden leg ik getuigenis van U af
en met woorden verloochen ik U.
Als ik echt zou kunnen zwijgen
zou me dat bijna liever zijn dan spreken!
Of hebt U het zo gewild, mijn God,
dat ik in tweestrijd moet leven,
nu eens aangetrokken tot taal
die mijn dorst niet lest
en dan weer tot zwijgen
dat mij onmogelijk is?